

آگاهی برای محافظت از محیط زیست دور هم جمع شدند. سازمان ملل در همین سال، ۵ ژوئن را به عنوان روز جهانی محیط زیست نامگذاری کرد.

روز جهانی محیط زیست بعد از این کنفرانس اعلام و دو سال بعد نخستین مراسم با شعار «تنها یک زمین» جشن گرفته شد. از آن تاریخ تاکنون مردم در سراسر جهان این روز را به رسمیت شناخته‌اند و با گذشت زمان، به بخشی از فرهنگ عامه تبدیل شده است.

در این روز میلیون‌ها نفر در سراسر جهان، با همراهی انجمن‌ها و موسسات آموزشی، هر سال در راستای افزایش آگاهی و انجام اقدامات لازم در حوزه مسائل زیست‌محیطی با هدف حفاظت از آینده کره زمین، گام برمی‌دارند.

هرسال شعار خاصی، با توجه به مشکلات زیست‌محیطی زمین، برای روز جهانی محیط زیست انتخاب می‌شود. **شعار امسال با عنوان «زمین ما، آینده ما» بر موضوع «احیای زمین‌های کشاورزی، بیان‌زدایی و مقابله با خشکسالی» تمرکز دارد.**

بر اساس گفته کنواسیون مبارزه با بیان‌زدایی سازمان ملل، در حدود ۴۰ درصد از زمین‌های کره زمین تخریب شده که روی زندگی بیشتر از نیمی از جمعیت جهان تأثیر مستقیمی دارد. میزان و مدت خشکسالی در هر منطقه از سال ۲۰۰۰ تا الان در حدود ۲۹ درصد افزایش یافته است؛ در صورتی که اقدام جدی برای مقابله با این مسئله صورت نگیرد، تا سال ۲۰۵۰ حدود سه‌چهارم جمعیت جهان تحت تأثیر خشکسالی قرار می‌گیرند. آنتونیو گوترش دبیرکل سازمان ملل، روز چهارشنبه ۵ ژوئن (۱۶ خرداد) در پیامی به مناسبت

بولتن شماره ۲۳ به مناسبت

۵ ژوئن، روز جهانی محیط زیست

«زمین ما، آینده ما»

زمان برای نجات زمین، کوتاه‌تر از آن است که فکر می‌کردیم.

بهروز خلیق

۵ ژوئن (۱۶ خرداد) روز جهانی محیط زیست است. همه ساله این روز برای محافظت از طبیعت و بهبود شرایط محیطی گرمی داشته می‌شود. دلیل نام‌گذاری این روز افزایش آگاهی جمعی و تشویق افراد در سراسر دنیا به فعالیت برای بهبود شرایط محیط زیست است.

کشور سوئد نخستین بار در سال ۱۹۶۸ پیشنهاد برگزاری کنفرانسی را در سازمان ملل داد و در سال ۱۹۶۹ با پیشنهاد برگزاری این کنفرانس در سوئد موافقت شد. مدیریت آن بر عهده موريس استرانگ، دیپلمات کانادایی علاقه‌مند به محیط زیست بود. اما آماده‌سازی این کنفرانس چهار سال طول کشید و در سال ۱۹۷۲ رهبران جهان برای بحث درباره افزایش

محیط زیست و تشویق سیاستمداران به اخذ تصمیمات ضرور برای رویارویی با تخریب محیط زیست و گونه‌های زیستی جانوری است. تاریخچه روز جهانی محیط زیست به سال ۱۹۷۲ بر می‌گردد. در آن سال برای اولین بار، سازمان ملل متحد کنفرانسی را با موضوع انسان و محیط زیست در شهر استکهلم سوئد برگزار کرد. همزمان با برپایی این کنفرانس مجمع عمومی سازمان ملل قطعنامه‌ای را تصویب کرد، که منجر به تشکیل برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد - یو. ان. ا. پ - شد. از سال ۱۹۷۲ تاکنون - یو. ان. ا. پ - هر ساله در سراسر جهان مراسم ویژه‌ای را به مناسبت این روز برگزار می‌کند. مراسم این روز به اشکال مختلف در برخی کشورها برگزار می‌شود. مثل راهپیمایی‌های خیابانی، همایش‌های دوچرخه سواری، مسابقات نقاشی و مقاله‌نویسی در مدارس، درختکاری، فعالیت‌های مربوط به بازیافت پسماندها، پاکسازی و...، هدف از برگزاری چنین مراسم‌هایی جلب توجه عمومی به مسائلی است که محیط زیست را آلوده می‌کنند و ترغیب مردم به نگهداری زیست بوم. هر سال نیز یکی از مسائلی که شدیداً محیط زیست را تهدید می‌کند به عنوان موضوع این روز انتخاب می‌شود.

شعار روز جهانی محیط زیست امسال به نام

«روز جهانی محیط زیست»، با بیان اینکه «آلودگی، نابودی تنوع زیستی و تغییرات اقلیمی، زمین‌های سالم را به بیابان و اکوسیستم‌های پررونق را به مناطق مُرده تبدیل کرده است»، از کشورهای جهان خواست تا به تعهدات خود برای احیای اکوسیستم‌ها عمل کنند. وی افزود که «انفعال هزینه زیادی در پی خواهد داشت. ایشان در ادامه پیام خود تأکید کرد: "آسیب‌های زیست‌محیطی ناشی از اقدامات انسانی، که پیامدهای جدی مانند تغییرات آب و هوایی، نابودی اکوسیستم و بیابان‌زایی را در پی دارد، رو به افزایش است. وظیفه ما به عنوان نسل کنونی حفاظت از محیط زیست و احیای زمین و طبیعت است".

روز جهانی محیط زیست فرصتی هر چند کوتاه برای توجه به محیطی است که در آن به دنیا آمده، رشد کرده و به زندگی ادامه می‌دهیم. باید توجه کرد تداوم تخریب محیط زیست نه تنها حیات میلیون‌ها گونه حیوانی و گیاهی در این سیاره، بلکه بقای خود انسانی را تهدید می‌کند. زمان برای نجات زمین، کوتاه‌تر از آن است که فکر می‌کردیم.

به مناسبت روز جهانی محیط زیست

جایگاه محیط زیست در برنامه احزاب سیاسی
[مهدی ابراهیم زاده](#)

پنجم ماه ژوئن، روزی است که از سوی سازمان ملل به عنوان روز جهانی محیط زیست انتخاب شده است. هدف آن افزایش آگاهی مردم به منظور حفاظت از

سیاسی در پایان قرن نوزده و آغاز قرن بیستم به اهمیت حفظ محیط زیست هستیم. این پدیده هم در جوامع سرمایه داری که رشد اقتصادی حرف اول را میزند و برای دستیابی به رشد بیشتر نه تنها انسان که طبیعت هم دستمایه استثمار قرار می گرفتند، مشاهده شد و هم در اتحاد جماهیر شوروی. در این دوره گرچه افراد و سازمانهای مردم نهاد بویژه در اروپا، از جمله کلپ رم و آمریکای شمالی به همت و انگیزه های طبیعت دوستانه و با تلاش خود در ضرورت توجه به محیط زیست و ایجاد دیسکورس و گفتمان سبز نقش ایفا کردند.

احزاب سبز در اوایل دهه ۷۰ میلادی متولد شدند. اولین حزب سبز در ۱۹۷۲ در مقابله با ساخت یک سد بزرگ و برای حفاظت از جنگل های گرمسیری در استرالیا شکل گرفت. حزب بعدی در نیوزیلند برای اقتصادی با رشد صفرو دفاع از حقوق همجنسگرایان به وجود آمد. تشکیل این دو حزب بعد از انتشار "محدودیت های رشد" بود. گزارش محدودیت های رشد توسط نیمی از دانشمندان موسسه فناوری ماساچوست تالیف شد. مهمترین بحث این گزارش این بود که اگر رشد اقتصادی متوقف نشود، فاجعه اکولوژیکی پیش

(land restoration, desertification and drought resilience)

به معنی احیای زمین، بیابان زایی و مقاوم سازی در برابر خشکسالی است. تمرکز امسال دولت ها و ارگانها بر روی این موضوعات خواهد بود و سرمایه گذاری های عظیمی در بخش های بیابان زایی و مقاوم سازی در برابر خشکسالی خواهد شد.

در زیر تلاش شده به مناسبت این روز به اختصار به جایگاه و اهمیت محیط زیست در برنامه جریانات و احزاب سیاسی پرداخته شود.

اهمیت زیست بوم و احزاب سبز و چپ سبز

تاکید سعدی شاعر بلند آوازه ایران در شعر؛ بنی آدم اعضای یک پیکرند... بر اهمیت همبستگی همه انسانهای کره زمین و جلب همبستگی و پشتیبانی آنها نسبت به یکدیگر در مواجهه با بلایای طبیعی و انسانی همچون جنگ و کشتار است. بجاست که در کنار آن اضافه شود؛ ماندگاری جوامع انسانی در حفظ و پایداری زیست بوم است. امروز کره زمین بعنوان خانه و کاشانه همه شهروندان و موجودات جهان در معرض آسیب های محیط زیستی قرار دارد! شاید تا ۳ قرن پیش و به قدمت تاریخ انسان، نیازی به توجه و تاکید بر پایداری و حفظ طبیعت نمی بود، انسانها در یک تعادل نانوشته با طبیعت و سایر جانداران با هم و در کنار هم زندگی می کردند.

با وقوع انقلاب فنی و تکنیک و تسلط انسان به ابزاری که توسط آن قادر شد طبیعت و زیست بوم را تغییر دهد، اولین جرقه های تفکر پایداری زده می شود (۱). متعاقب آن شاهد توجه متفکرین و برخی رهبران

نقطه عزیمت برای تحقق برنامه هایشان نه وفاداری به ایدئولوژی و "دوران"، که حفظ زیست بوم انسانهاست و برنامه مشخص خود را در این کانتکست بیان میکنند. بدون شک دلایل دیگری همچون ازدست دادن نیرو یا عدم استقبال رأی دهندگان و پائین رفتن آرا آنها در انتخابات در توجه به تغییر و نوسازی برنامه و چهره شان نقش داشته است. ما شاهد این تحول هم در نیروهای چپ جهان و اروپا و هم منطقه هستیم. دیاسپورای چپ اپوزیسیون و نیروهای چپ و ترقیخواه کشور هم از این قاعده مستثنی نبوده.

هر چند در این فاصله جریان جدی سبز یا چپ سبز در اپوزیسیون تشکیل نشده، اما بخش محیط زیست در برنامه‌های برخی احزاب و سازمان‌های سیاسی پرداخته شده است.

در این میان جادارد سمت‌گیری احزاب نوین چپ در دفاع هرچه بیشتر از محیط زیست و جایگاه شاخص آن در برنامه این احزاب اشاره و تاکید نمود.

همزمان تغییرات اقلیمی، گرم شدن دمای کره زمین، آب شدن یخهای قطبی کل بشریت را با چالش‌های جدی روبرو ساخت، بطوریکه جوامع انسانی در سراسر جهان و در همه کشورها یک وجه از تلاش خود را معطوف به نجات زمین و اقلیم کردند، بطوریکه امروز در برنامه همه احزاب از چپ و راست و حتی معدودی از نیروهای راست افراطی، بخش معینی از برنامه آنها به محیط زیست اختصاص یافته است.

حتی گاهی شاهد رقابت و مسابقه در سرعت بخشیدن در گنجاندن بخش محیط زیست در برنامه‌های احزاب از همدیگر هستیم. یک مثال آن در سال ۲۰۱۶ و انفجار نیروگاه هسته ای ..... در ژاپن در

روی مان است. حزب بریتانیایی " مردم " نیز با این مانیفست که " منابع زمین محدود هستند و ما باید یاد بگیریم به عنوان بخشی از طبیعت زندگی کنیم و نه به عنوان ارباب آن"، این حزب در سال ۱۹۷۵ تحت نام حزب اکولوژی تغییر نام داد و از سال ۱۹۸۵ حزب سبز خوانده شد. اما تشکیل حزب سبز آلمان در ۱۹۸۰ در کنگره فرانکفورت (۱) را باید نقطه عطف حضور پر رنگ و قابل رؤیت سبز اندیشی در سیاست در قالب احزاب و سازمان‌های سیاسی دانست. همزمان و یا پیش و پس از ۱۹۸۰ در دیگر کشورهای اروپایی احزاب سبز مشابهی تشکیل شدند. این احزاب در ابتدا جدی گرفته نمی‌شدند و آنان را سلف گروه‌های اکسیونیست "گرین پیس" امروزی می‌پنداشتند، اما بتدریج با شرکت در انتخابات سراسری و ایالتی توانستند در قالب احزاب سیاسی رقیب در پارلمان فدرال، در پارلمان‌های ایالتی، حتی بعنوان نخست وزیر ایالتی و یا در ائتلاف‌های ایالتی نیز حضور یابند. برای اولین بار در آلمان ائتلاف سبز و سوسیال دمکرات در سال ۹۸ دولت تشکیل دادند و از سال ۲۰۲۱ نیز در ائتلاف حکومتی (چراع راهنمایی، سبز، زرد، سرخ) قرار دارند. هر چند متأسفانه در حزب سبز کنونی آلمان از آرمان‌های انسان دوستانه، عدالت خواهانه و صلح خواهانه آنها کمتر نشانی میتوان دید، اما کماکان میتوان آنها را یک حزب طرفدار محیط زیست بشمار آورد.

گام بعدی تشکیل احزاب چپ سبز بود. با رواج بیشتر گفتمان سبز، توجه و علاقمندی نیروهای چپ به سبز اندیشی بیشتر شد و " محیط زیست " به یکی از اجزا برنامه‌های آنها تبدیل شد. در این دوره ما شاهد ظهور احزاب چپ سبز در مبارزات انتخاباتی هستیم. این احزاب اکثراً چپ و بخشا مارکسیست هستند، اما

و اولویت‌های مختلفی در مقابل دولت‌ها، احزاب و شهروندان قرار می‌دهد.

محیط زیست در کشور ما

کشور ما در منطقه خشک و کم باران قرار دارد. علیرغم بارندگی‌های اخیر که باعث پر شدن برخی دریاچه‌ها و رودخانه‌ها و افزایش آب‌های تجدید پذیر شده است، کماکان با خطر کمبود ذخیره آب‌های تجدید ناپذیر در اعماق زمین روبروست. استفاده بی حد حصر و غیر مسئولانه از ذخایر تجدید ناپذیر آب، باعث ایجاد حفره‌های زیر زمین و خطر فرونشست در برخی از مناطق شهری که محل زیست و تمدن چند هزار ساله ایران است، شده است. افزون بر آن تاکنون، نیاز کشور به توسعه با برنامه‌های ناموزون و ناسازگار با محیط زیست و طبیعت، توأم با فساد، ناکارآمدی و منفعت طلبی پیش رفته و قرابتی با برنامه توسعه پایدار نداشته است. در عین حال همت و تلاش نهاد‌های مردمی محیط زیست و فعالان محیط زیستی در ایران سزوار تاکید و تحسین است. آنها علیرغم خطرات و دشواری‌های گوناگون، به تلاش‌های خود ادامه می‌دهند.

ایران نیازمند اجرای برنامه توسعه پایدار عدالت محور و موزون در سایه حکومتی دموکراتیک است، بگونه‌ای که مصالح جامعه و زیست بوم اولویت اول و آخر آن باشد، و از حق نسل‌های آتی بر طبیعت و امکانات جامعه، خرج نکند؟

پانویس: ۱

<https://bepish.org/fa/node/3689>.

اثر زمین لرزه و طغیان آب بود، دولت کنزرواتو خانم مرکل در آلمان پس از این حادثه، با بستن نیروهای هسته‌ای که خواست سبزها و چپ‌ها بود، یک شبه موافقت کرد و بیشتر احزاب رقیب را که سالیان دراز برای بستن و جان‌شین کردن این نیروگاه‌ها تلاش و مبارزه میکردند، آچمز نمود!

توسعه پایدار و حفظ محیط زیست

توجه به زیست بوم و حفظ محیط زیست و وارد شدن این ترم‌ها در برنامه احزاب سیاسی گام اول و مثبت تلقی می‌شود، اما گام بعدی در درک آنها از نحوه پیشبرد آن یا ارائه راه کار است. در اینجا بجاست اشاره شود، در سال ۲۰۱۵ سازمان ملل متحد برنامه توسعه پایدار را تصویب کرد. این برنامه در ۶ زمینه و شامل ۱۷ هدف آرمانی است که از طریق ۱۶۹ راهکار یا اهداف کوچک می‌توان آنرا عملی نمود. حفظ محیط زیست از جمله ارکان اصلی این برنامه است که حداقل در ۴ تا ۶ هدف آرمانی آن گنجانده شده است. هر چند این برنامه تاکنون از سوی سازمان ملل لازم الاجرا نبوده، اما در عین حال دستمایه مناسبی است، که هر حدی از اجرای درست آن توسط هر کشور با مختصات ویژه خود، عملاً در خدمت توسعه آن کشور قرار گرفته و یا خواهد گرفت. اهمیت این برنامه عمومی و شاخص‌های سنجش برای تشخیص انجام موفق آن را باید در پیوستگی اقتصاد، سیاست، حکمرانی و اقلیم در هر کشور، منطقه و در سطح جهان دانست. از این‌رو یکی از شاخص‌های مهم برای تشخیص درستی نقش حفظ محیط‌زیست در برنامه‌های کشورها و احزاب، چگونگی درک و ارتباط و انطباق برنامه‌های آنها با برنامه توسعه پایدار است. تنوع اقلیمی، گوناگونی طبیعت و حکمرانی‌ها در مناطق مختلف جهان تکالیف

روز جهانی محیط زیست چیست؟

از سال ۱۹۷۲ روز پنجم ژوئن هر ساله روز محیط زیست از طرف سازمان ملل بزرگداشت می‌شود، روز جهانی محیط زیست بزرگترین جایگاه در جلب توجه مردم به محیط زیست را دارد، و توسط میلیون‌ها نفر در سراسر جهان بزرگداشت می‌شود.

چرا باید شرکت کرد؟

زمان کوتاه است و طبیعت در شرایط اضطراری قرار گرفته. برای اینکه بتوانیم در قرن حاضر گرمایش زمین را زیر ۱/۵ درجه سانتیگراد حفظ کنیم، ما باید سالانه نیمی از انتشار گازهای گلخانه‌ای را تا سال ۲۰۳۰ کاهش دهیم. اگر اقدامی نکنیم تا پایان قرن در معرض الودگی هوایی که از حدایمنی تا ۵۰ درصد فرا تر می‌رود قرار خواهیم گرفت و زباله‌های پلاستیکی ریخته شده در محیط‌های آبی نیز تا سال ۲۰۴۰ سه برابر خواهند شد. ما باید با فوریت جدی برای حل مشکلات موجود اقدام کنیم.

ترجمه: کمال ماکوئی

منبع: سایت سازمان ملل متحد

<https://www.un.org/fr/observances/environment-day>

خاک ما آینده ما

در سراسر جهان، محیط زیست تهدید می‌شود. این شامل جنگل‌ها، سرزمین‌های بایر و نیز زمین‌های کشاورزی و دریاچه‌ها، فضاها طبیعی که بقای بشریت را تأمین می‌کنند در نقطه حساسی از تحول قرار گرفته‌اند.

بر پایه عهدنامه سازمان ملل متحد، مبارزه علیه بیابان‌زائی، ۴۰ درصد خاک کره زمین از بین رفته است، و این مستقیماً بر زندگی نیمی از جمعیت جهان تأثیر می‌گذارد و تقریباً نیمی از تولید ناخالص ملی کشورها را تهدید می‌کند در حدود (۴۴ هزار میلیارد دلار)

تعدد و طولانی بودن خشکسالی از سال ۲۰۰۰ تا ۲۹ درصد بیشتر شده. بدون یک اقدام فوری، خشکسالی‌ها می‌توانند تا سال ۲۰۲۵ سه چهارم جمعیت جهان را در برگیرند.

احیای خاک مهمترین پایه فراخوان دهه (۲۰۲۰-۲۰۳۰) (۲۰۲۱) سازمان ملل متحد برای احیای اکوسیستم‌ها می‌باشد، تلاش برای پیوستن به بازیابی محیط زیست در سراسر جهان، جهت رسیدن به هدف توسعه پایدار.

به همین دلیل است که برای روز جهانی زیست بوم سال ۲۰۲۴، احیای خاک، پایان دادن به بیابان‌زائی و تشدید مقاومت در برابر خشکسالی‌ها متمرکز می‌شود، با شعار «خاک ما، آینده ما، ما نسل‌سازی هستیم»

به گذشته نمیتوان بازگشت، اما میتوانیم جنگل‌ها را گسترش دهیم، منابع آبی را بازیابی و خاک را احیا کنیم. ما نسلی هستیم که میتوانیم با زمین اشتی کنیم.

سال ۲۰۲۴ سی‌امین سالگرد معاهده سازمان ملل در مبارزه علیه بیابان‌زائی است. شانزدهمین دوره اجلاس (COP16) معاهده سازمان ملل علیه بیابان‌زائی در شهر ریاض پایتخت عربستان از ۱۲ تا ۱۳ دسامبر برگزار خواهد شد.

(UNCCD) کنوانسیون جهانی علیه بیابان‌زدائی.

نگاهی به سوءمدیریت محیط زیست در ایران

چهار دهه سوءمدیریت و ناکارآمدی در ایران، این کشور را با بحران‌های محیط زیستی متعددی روبه‌رو کرده است. مدیریت نادرست منابع آبی، توسعه ناپایدار کشاورزی، شهری و صنعتی، ساخت بی‌رویه سدها و استخراج بی‌رویه آب‌های زیرزمینی منجر به خشک شدن منابع آبی محلی و فروچاله‌های زمین شده است. استفاده از سوخت‌های نامناسب مانند مازوت و خودروهای غیر استاندارد، باعث آلودگی هوای کلان‌شهرها شده و مشکلات تنفسی و قلبی و مرگ و میر ناشی از آلودگی هوا را افزایش داده است. عدم رعایت حقابه‌های زیست‌محیطی منجر به خشک شدن تالاب‌ها و گسترش ریزگردها در شهرهای جنوبی، شرقی و غربی کشور شده است. خشکسالی، فرسایش و فرونشست زمین نیز به دلیل برداشت‌های غیرمجاز آب از دیگر معضلات زیست محیطی ایران است. علاوه بر این زیستگاه‌ها، شکار غیرقانونی و تغییرات اقلیمی تهدیدات جدی برای حیات وحش ایجاد کرده‌اند. دستگیری، آزار و قتل فعالان محیط زیست توسط رژیم جمهوری اسلامی فضای فعالیت‌های انتقادی را محدود کرده است. مجموعه این بحران‌ها نشان‌دهنده نیاز فوری به بازنگری و بهبود وضعیت مدیریت محیط زیست در ایران است.

بحران‌های آلودگی هوا در ایران

آلودگی هوا یکی از بحران‌های جدی در ایران است که به دلایل متعددی از جمله ریزگردها، آلاینده‌های صنعتی، استفاده از سوخت‌های فسیلی نامناسب و نزدیکی کارخانه‌ها به مناطق شهری به وجود آمده است. این مشکل به ویژه در شهرهای صنعتی و پرجمعیت همچون تهران، اراک، کرج، یزد، تبریز و اصفهان به شدت محسوس است. بر اساس

روز جهانی محیط زیست:

با بحران آب و خاک و هوا در ایران چه کنیم؟

سعید وفا - بحران‌های محیط زیستی ایران نتیجه سوءمدیریت و سیاست‌های ناکارآمد رژیم حاکم است که به جای منافع مردم و محیط زیست، به منافع کوتاه‌مدت، جنگ‌طلبی‌های منطقه‌ای، گسترش انقلاب و سیاست‌های متخاصمانه با کشورهای دنیا اولویت داده است. راه حل چیست؟

روز جهانی محیط زیست که هر ساله در پنجم ژوئن برگزار می‌شود، توسط سازمان ملل متحد به منظور افزایش آگاهی عمومی درباره حفاظت از محیط زیست و ترغیب سیاستمداران به اتخاذ تصمیمات ضروری برای مقابله با تخریب محیط زیست و گونه‌های دیگر تعیین شده است. این روز با مشارکت بیش از ۱۵۰ کشور به یک پلتفرم جهانی برای اطلاع‌رسانی و اقدام تبدیل شده است. تاریخچه آن به سال ۱۹۷۲ بازمی‌گردد، زمانی که سازمان ملل متحد کنفرانسی با عنوان «انسان و محیط زیست» در شهر استکهلم سوئد برگزار کرد. در همان زمان، مجمع عمومی سازمان ملل قطعنامه‌ای را تصویب کرد که به تشکیل برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد انجامید. از آن زمان به بعد، هر سال در پنجم ژوئن، مراسم روز جهانی محیط زیست در بسیاری از کشورهای دنیا برگزار می‌شود.

دریاچه‌ها و رودخانه‌ها، و فرسایش ساختمان‌ها و سازه‌های فلزی منجر شود

مازوت سوزی

یکی از مشکلات بزرگ در زمینه آلودگی هوا، استفاده از مازوت به‌عنوان سوخت در نیروگاه‌ها و صنایع مختلف است. مازوت، که نوعی نفت کوره با کیفیت پایین و ویسکوزیته بالا است، هنگام سوختن مقدار زیادی دی‌اکسید گوگرد و دیگر ترکیبات سمی را منتشر می‌کند. دی‌اکسید گوگرد گازی سمی است که برای سلامتی بسیار مضر است. این گاز نسبت به هوا وزن بیشتری دارد و وقتی غلظت آن در هوا به بیش از ۵۰۰ قسمت در میلیارد برسد، بوی بدی ایجاد می‌کند که در این سطح کشنده است. در غلظت‌های پایین‌تر، دی‌اکسید گوگرد می‌تواند باعث درد قفسه سینه، مشکلات تنفسی، قرمزی چشم و افزایش احتمال بیماری‌های قلبی و تنفسی شود. استفاده از مازوت به ویژه در زمستان‌ها، زمانی که کمبود گاز طبیعی وجود دارد، افزایش می‌یابد. گزارش‌ها نشان می‌دهند که در سال‌های اخیر، بسیاری از نیروگاه‌ها و صنایع به دلیل کمبود گاز به سوزاندن مازوت روی آورده‌اند، که این امر به شدت کیفیت هوای شهرهایی مانند تهران، اراک، مشهد، اهواز و کرمان را تحت تأثیر قرار داده است. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، آلودگی هوا می‌تواند منجر به افزایش بیماری‌های تنفسی مانند آسم و برونشیت، بیماری‌های قلبی، سکته مغزی و حتی سرطان شود. علاوه بر این، آلودگی هوا می‌تواند به مشکلاتی مانند تولد نوزادان با وزن کم، آسم و مشکلات شناختی و عصبی نیز منجر شود. مطالعات نشان داده‌اند که کودکان و سالمندان بیشترین آسیب را از آلودگی هوا می‌بینند و در معرض خطر بیشتری برای ابتلا به بیماری‌های مختلف قرار

آمارها، چهارده درصد از مرگ‌ومیرهای کشور ناشی از آلودگی هوا است.

ریزگردها

ریزگردها یکی از مهم‌ترین منابع آلودگی هوا در ایران هستند. این ذرات معلق که عمدتاً از مناطق خشک و بیابانی وارد می‌شوند، می‌توانند به‌راحتی وارد دستگاه تنفسی شوند و مشکلات جدی تنفسی، قلبی و عروقی ایجاد کنند. بی‌کفایتی رژیم حاکم و انزوای بین‌المللی ایران باعث شده است که کشورهای همسایه شرقی و غربی به حجاب‌های قانونی ایران بی‌اعتنا باشند. علاوه بر این، عدم رعایت حجاب‌های زیست‌محیطی و بی‌توجهی به برنامه‌های آمایش سرزمینی، کاهش بارندگی و خشکسالی‌های مکرر منجر به خشک شدن تالاب‌ها و دریاچه‌ها مانند هورالعظیم شده است که این خشکسالی از عوامل اصلی تشدید کننده معضل ریزگردها در بسیاری از شهرها از جمله اهواز، سوسنگرد، اندیمشک، دزفول یا کرمانشاه شده است.

آلاینده‌های صنعتی

شهرهای صنعتی ایران با بحران آلودگی هوا ناشی از آلاینده‌های صنعتی دست به گریبان هستند. کارخانه‌ها و نیروگاه‌های حرارتی در این شهرها از سوخت‌های فسیلی حاوی گوگرد استفاده می‌کنند و ترکیبات مضر مانند اکسیدهای گوگرد و نیتروژن را به هوا منتشر می‌کنند. این آلاینده‌ها نه تنها هوا را آلوده می‌کنند، بلکه می‌توانند باعث تشکیل باران اسیدی شوند که اثرات مخربی بر محیط زیست دارد. این ترکیبات با بخار آب موجود در جو واکنش داده و اسیدهایی مانند اسید سولفوریک و اسید نیتریک تولید می‌کنند که باعث باران اسیدی می‌شوند. باران اسیدی می‌تواند به تخریب جنگل‌ها، آسیب به

خاک مواجهه است. تقریباً ۹۴ درصد از زمین‌های کشاورزی ایران از تخریب خاک رنج می‌برند و نرخ فرسایش خاک سالانه به ۱۶.۶ تن در هکتار می‌رسد. اقدامات ناپایدار در کشاورزی، مانند خاک‌ورزی بیش از حد و استفاده نامناسب از زمین، این تخریب را تشدید کرده و منجر به کاهش بهره‌وری کشاورزی، بیابان‌زایی و افزایش فقر در مناطق روستایی ایران شده است. افزایش بی‌رویه جمعیت و تقاضای بیشتر برای غذا و محصولات کشاورزی در چهار دهه گذشته نیز باعث افزایش فشار بر زمین‌های زراعی شده است. همچنین، تغییرات اقلیمی و کاهش بارندگی‌ها باعث شده تا خاک‌های ایران بیشتر در معرض فرسایش قرار گیرند. مناطق کوهستانی و دامنه‌های شیب‌دار به دلیل عدم پوشش گیاهی مناسب بیشتر در معرض فرسایش هستند، که این موضوع به تخریب بیشتر زمین‌ها منجر شده است. ایران در شاخص فرسایش خاک دارای رتبه اول در منطقه و سوم در دنیا است. استفاده گسترده از کودهای شیمیایی و آفت‌کش‌ها نیز به آلودگی خاک انجامیده و سلامت و بهره‌وری آن را کاهش داده است. آلودگی خاک با مواد شیمیایی باعث کاهش کیفیت خاک، از بین رفتن میکروارگانیسم‌های مفید و کاهش توانایی خاک در تولید محصولات کشاورزی شده است.

بحران آب در ایران

علاوه بر مشکلات آلودگی هوا و خاک که قبلاً اشاره شد، ایران با بحران خشک شدن تالاب‌ها، رودخانه‌ها، دریاچه‌ها و فرسایش و فرونشست زمین مواجه است. این بحران آب به دلیل مدیریت نادرست منابع آبی، توسعه ناپایدار کشاورزی، شهری و صنعتی، ساخت بی‌رویه سدها و استخراج بیش از حد آب‌های زیرزمینی به وجود آمده است. به‌عنوان مثال، سطح آب دریاچه ارومیه، که زمانی بزرگترین دریاچه نمکی خاورمیانه بود،

دارند. در بررسی‌های انجام‌شده توسط وزارت بهداشت در ۳۳ شهر، در سال ۱۴۰۱ بیش از ۲۶ هزار نفر به دلیل مرگ‌ومیر متناسب به آلودگی هوا جان خود را از دست داده‌اند. در اعتراض به وضعیت فاجعه‌بار آلودگی هوا، و بی‌تفاوتی و بی‌کفایتی سازمان محیط زیست، مردم شهرهایی مثل اراک هر سه‌شنبه با پلاکاردهایی حاوی متن‌هایی همچون «مازوت‌سوزی را متوقف کنید»، «راه حل نهایی تعطیلی نیروگاه فسیلی»، «نفسم گرفت»، «مازوت = سقط جنین»، «مازوت‌سوزی = نقض آشکار قانون» و «اینجا برای نفس کشیدن هوا کم است» در باغ ملی این شهر علیه مازوت‌سوزی و آلودگی‌های محیط زیستی تجمع می‌کنند.

نزدیکی کارخانه‌ها به مناطق مسکونی

نزدیکی کارخانه‌ها به مناطق مسکونی نیز به افزایش آلودگی هوا و مشکلات بهداشتی مرتبط با آن کمک می‌کند. در شهرهایی مانند تهران و اراک، بسیاری از کارخانه‌ها و صنایع سنگین در نزدیکی مناطق مسکونی قرار دارند که باعث می‌شود ساکنان این مناطق به طور مداوم در معرض آلاینده‌های هوا قرار بگیرند. به عنوان مثال، در اراک این نزدیکی منجر به افزایش قابل توجه آلاینده‌ها و ذرات معلق در هوا شده است. نزدیکی این شهر به مراکز صنعتی و نیروگاه‌های حرارتی که از سوخت‌های نامناسب استفاده می‌کنند، نقش مهمی در افزایش آلودگی هوا دارد. این آلودگی باعث افزایش بیماری‌های تنفسی و مشکلات قلبی در ساکنان منطقه شده است.

تخریب و آلودگی خاک

ایران به دلیل ترکیبی از شرایط آب و هوایی طبیعی خاص، شیوه‌های کشاورزی ناپایدار، جرای بیش از حد، جنگل‌زدایی و مدیریت ضعیف زمین با فرسایش شدید

می‌آیند. بسیاری از زیستگاه‌های طبیعی ایران به دلیل توسعه شهری، کشاورزی و صنعتی تخریب شده‌اند، که این تخریب‌ها منجر به **کاهش تعداد** گونه‌های حیات وحش و تهدید انقراض آنها شده است. تخریب زیستگاه‌ها همچنین باعث کاهش توانایی اکوسیستم‌ها در ارائه خدمات محیط زیستی مانند **جذب کربن** و حفظ تنوع زیستی شده است. بسیاری از گونه‌های جانوری به دلیل **شکار** کاهش یافته و در معرض انقراض قرار دارند. علاوه بر مدیریت ضعیف محیط زیستی، تغییرات اقلیمی نیز تأثیرات مخربی بر زیستگاه‌ها و گونه‌های حیات وحش ایران داشته است. افزایش دما و تغییر الگوهای بارندگی باعث تغییرات در زیستگاه‌های طبیعی شده و شرایط برای بقای بسیاری از گونه‌ها را دشوارتر کرده است. نبود قوانین موثر برای حفاظت از زیستگاه‌ها، اختصاص ندادن منابع مالی و انسانی برای حفاظت از مناطق طبیعی، و بی‌تفاوتی رژیم حاکم به آینده‌ی ایران، حیات وحش کشور را به آستانه نابودی رسانده است. علاوه بر این بحران‌ها، رژیم حاکم با **دستگیری، آزار و حتی قتل** فعالان محیط زیست، فضای فعالیت‌های انتقادی را محدود کرده است. این اقدامات باعث شده که فعالیت‌های حفاظتی با موانع جدی روبه‌رو شوند و بسیاری از فعالان از ادامه کار خود بازمانند

عبور از بحران‌های محیط زیستی ایران و

حرکت به سوی آینده‌ای پایدار

بحران‌های محیط زیستی ایران نتیجه سوءمدیریت و سیاست‌های ناکارآمد رژیم حاکم است که به جای منافع مردم و محیط زیست، به منافع کوتاه‌مدت، جنگ‌طلبی‌های منطقه‌ای، گسترش انقلاب و سیاست‌های متخاصمانه با کشورهای دنیا اولویت داده است. برای عبور از این وضعیت، تغییر به یک نظام

اکنون به شدت کاهش یافته و شوری آب آن افزایش یافته است. پیش‌بینی می‌شود که در صورت ادامه این روند، دریاچه ارومیه در آینده نزدیک کاملاً خشک یا به تالابی فصلی تبدیل شود، که علاوه بر مشکلات محیط زیستی، عوارض جدی بهداشتی، اقتصادی و اجتماعی برای مردم منطقه و کشور خواهد داشت.

همچنین پیش‌بینی می‌شود **چهار تالاب** مهم بختگان، چغاخور، پریشان و گاوخونی تا سال ۲۰۵۰ به دلیل فعالیت‌های انسانی به مرز بحران برسند. علاوه بر این مشکلات، نبود زیرساخت‌های مناسب و کهنه و فرسوده بودن شبکه توزیع آب ایران منجر به تلفات قابل توجه آب از طریق نشت و استفاده ناکارآمد از آب می‌شود.

رژیم حاکم بر ایران در چهار دهه گذشته به دلیل منزوی کردن کشور، به دنبال خودکفایی در زمینه **کشاورزی** بوده است. تحقیقات نشان می‌دهد که تنها **بخش کوچکی** از اراضی ایران برای کشاورزی فشرده مناسب است.

بیشتر زمین‌های کشور در دسته‌های فقیر، بسیار فقیر یا نامناسب برای کشاورزی قرار می‌گیرند که به دلیل **عواملی** مانند بارندگی کم، کربن آلی ضعیف خاک، شیب‌های تند و محتوای بالای سدیم خاک است.

تقریباً ۵۰ درصد از زمین‌های زراعی ایران در مناطق بی‌کیفیت واقع شده‌اند که منجر به مصرف بیش از حد آب برای تولید محصولات کشاورزی می‌شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد که **راندان آبیاری** در ایران بین ۲۳ تا ۳۷ درصد است که به‌طور قابل توجهی کمتر از متوسط راندان جهانی آبیاری حدود ۵۵ درصد است.

تخریب زیستگاه‌ها در ایران

تخریب زیستگاه‌ها، شکار غیرقانونی و تغییرات اقلیمی تهدیدات جدی برای حیات وحش ایران به شمار

سوخت‌های فسیلی کاهش یابد. همچنین، استفاده از سوخت‌های با کیفیت بالاتر و کاهش استفاده از مازوت و دیگر سوخت‌های نامناسب می‌تواند به بهبود کیفیت هوا کمک کند.

علاوه بر این، دولت‌ها باید در سطح بین‌المللی فعالانه حق‌آبه‌های خود را از کشورهای همسایه مطالبه کنند تا از خشک شدن تالاب‌ها و گسترش ریزگردها جلوگیری شود. در زمینه آموزش و آگاهی‌بخشی، ضروری است تا برنامه‌های آموزشی گسترده در مدارس و دانشگاه‌ها برای افزایش آگاهی عمومی نسبت به اهمیت حفاظت از محیط زیست اجرا شود. در نهایت، با مشارکت دادن همه‌ی مردم کشور در حفاظت از محیط زیست و با فاصله گرفتن از توسعه مرکزگرا و تمرکز بر توسعه متوازن و پایدار در تمامی مناطق کشور و به رسمیت شناختن تنوع فرهنگی و زبانی، می‌توان از تمامی پتانسیل‌های مردمی برای بهبود شرایط محیط زیستی بهره برد.

ایجاد شوراهای محلی و ملی محیط زیستی با حضور نمایندگان تمام اقشار جامعه می‌تواند کمک کند تا با شنیدن صدای همه اقشار جامعه، به تصمیم‌گیری‌های بهتر و جامع‌تر در زمینه محیط زیست کمک می‌کند.

رادیو زمانه

روز جهانی محیط زیست ، تلاش برای نجات

زمین

زهرا قره گوزلو

... روز جهانی محیط زیست هر ساله با تمرکز بر یک موضوع خاص برگزار می‌شود.

دموکراتیک و سکولار ضروری است که در آن شفافیت، پاسخگویی و منافع عمومی در اولویت قرار گیرد. در چنین نظامی، سیاست‌های محیط زیستی با توجه به نیازهای واقعی مردم تدوین می‌شود و مردم از طریق رسانه‌ها و نهادهای مدنی می‌توانند بر عملکرد دولت نظارت کنند. در یک سیستم دموکراتیک، سیاست‌های کلان مبتنی بر توسعه پایدار، کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی، استفاده بهینه از منابع طبیعی، آموزش محیط زیستی، و احترام به تنوع فرهنگی و زبانی می‌تواند به بهبود وضعیت محیط زیست کشور کمک کند. تنها از طریق ایجاد همچنین سیستمی است که می‌توان به آینده‌ای پایدارتر و سالم‌تر برای ایران دست یافت.

برای مدیریت پایدار منابع آبی در کشور، لازم است برنامه‌های جامعی برای کاهش برداشت‌های غیرمجاز و استخراج بی‌رویه آب‌های زیرزمینی، نوسازی و بهینه‌سازی شبکه‌های توزیع آب، تغییر روش‌های کشاورزی به سمت روش‌های پایدار و بهره‌ورتر، و گرفتن حق‌آبه‌های ایران از کشورهای همسایه اجرا شود. با سیاست‌گذاری‌های جامع برای کشور، کشاورزی در مناطقی که شرایط مناسب ندارند باید متوقف و به جای آن، مشاغل جایگزین مانند صنایع دستی، گردشگری پایدار، و صنایع کوچک توسعه یابد. این تغییرات نه تنها به بهبود منابع آبی کمک می‌کند بلکه درآمد و رفاه مردم را نیز افزایش می‌دهد. دولت‌ها باید با تخصیص منابع مالی و انسانی کافی، قوانین حفاظت از زیستگاه‌ها و گونه‌های جانوری را تقویت کنند. برای جلوگیری از شکار غیرقانونی گونه‌های در معرض خطر، باید قوانین سختگیرانه‌تری وضع شده و نظارت‌ها افزایش یابد. برای کاهش آلودگی هوا، باید توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر مانند باد، خورشید و انرژی زمین‌گرمایی در اولویت قرار گیرد تا وابستگی به

تاکید بر ارتباط جهانی

روز جهانی محیط زیست یک رویداد جهانی است که در سراسر جهان توجه و شناخت مردم را به مسائل محیط زیست جلب می‌کند. این رویداد به منظور ایجاد همبستگی و همکاری بین کشورها در حفاظت از محیط زیست برگزار می‌شود.

تمرکز بر مسائل محیط زیست

هر ساله روز جهانی محیط زیست با تمرکز بر یک موضوع خاصی برگزار می‌شود. این موضوعات شامل تغییرات آب و هوا، حفاظت از بیوتیک‌ها، کاهش آلودگی هوا و آب، حفاظت از منابع طبیعی و موضوعات دیگر است. این تمرکز باعث افزایش آگاهی و شناخت درباره مسائل محیط زیست می‌شود.

شعار متفاوت در هر سال

هر ساله برای روز جهانی محیط زیست، یک شعار منحصر به فرد تعیین می‌شود. این شعار برای جلب توجه به مساله محیط زیستی انتخاب می‌شود و در فعالیت‌ها و کمپین‌های مختلف مرتبط با این روز استفاده می‌شود.

به عنوان مثال، در سال ۲۰۲۰ موضوع "بیوتیک‌ها" انتخاب شد که به مسئله مقاومت باکتری‌ها و ویروس‌ها در مقابل داروها می‌پرداخت. در سال ۲۰۲۱ نیز موضوع "بازیافت" انتخاب شد تا بر اهمیت بازیافت مواد و کاهش تولید پسماندها تاکید شود.

جهت تماس با بولتن محیط زیست

bulletinenviro@gmail.com

تمرکزهای موضوعی روز جهانی محیط زیست

هر ساله روز جهانی محیط زیست با توجه به یک موضوع خاص برگزار می‌شود. این موضوعات بر توجیه و توسعه آگاهی درباره مسائل محیط زیست و اقدامات عملی آن می‌کنند.

در طی سال‌ها، موضوعات مختلفی از جمله تغییرات آب و هوا، حفاظت از گونه‌های در حال انقراض، کاهش آلودگی آب و هوا، حفاظت از جنگل‌ها و بیابان‌ها، مدیریت پسماندها و موضوعات دیگر مطرح شده‌اند.

تأثیر روز جهانی محیط زیست

روز جهانی محیط زیست به عنوان یک رویداد جهانی، امکان ایجاد تغییرات مهمی در رفتارها و عادات جامعه را فراهم می‌کند. این رویداد می‌تواند به عنوان یک فرصت برای آگاه سازی جامعه جهانی از چالش‌های محیط زیست و اهمیت حفاظت از محیط زیست عمل کند. هدف اصلی روز جهانی محیط زیست افزایش آگاهی و شناخت درباره مسائل محیط زیست است تا همه بتوانند تعهد به حفاظت از محیط زیست را بپذیرند و اقدامات عملی در راستای حفاظت و بهبود محیط زیست را انجام دهند.

ویژگی های روز جهانی محیط زیست

روز جهانی محیط زیست، رویدادی با ویژگی‌های متعدد است که در ادامه به شرح هر یک از این ویژگی‌ها خواهیم پرداخت.

فعالیت‌های متنوع

در روز جهانی محیط زیست، در سطح جهانی و ملی فعالیت‌های گوناگونی برگزار می‌شود. این فعالیت‌ها شامل نمایشگاه‌ها، سخنرانی‌ها، کنفرانس‌ها، مسابقات، کمپین‌های آموزشی و اقدامات مردمی است.

همچنین، سازمان‌ها و شرکت‌ها نیز در این روز به تبلیغات و کمپین‌های اجتماعی در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی پرداخته و تمرکز خود را بر روی حفاظت از محیط زیست می‌گذارند.

میزبانی روز جهانی محیط زیست

هر سال یک کشور به عنوان میزبان برای روز جهانی محیط زیست انتخاب می‌شود. در این مراسم رسمی، چالش‌ها و مسائل محیط زیستی که کشور میزبان با آنها روبروست، مورد بررسی قرار می‌گیرد و راهکارهایی برای بهبود آنها ارائه می‌شود.

آگاهی‌بخشی و ایجاد تعهد

روز جهانی محیط زیست باعث افزایش آگاهی مردم درباره مسائل محیط زیست می‌شود و آنها را ترغیب می‌کند که تعهد به حفاظت از محیط زیست بپذیرند و اقدامات عملی در راستای بهبود محیط زیست انجام دهند. روز جهانی محیط زیست با توجه به ویژگی‌های فوق، به عنوان یک رویداد مهم در ترویج حفاظت از محیط زیست و آگاهی‌زایی در جامعه جهانی تأثیر بسزایی دارد.

تفاوت روز زمین و روز محیط زیست چیست؟

روز زمین تأکید بر فعالیت‌هایی دارد که با هدف ارتقای حفاظت و مراقبت از محیط زیست و زمین برگزار می‌شوند. این فعالیت‌ها می‌توانند شامل کاهش آلودگی، حفاظت از تنوع زیستی، مدیریت منابع طبیعی و سایر اقدامات مرتبط با محیط زیست باشند اما روز محیط زیست تمرکز بر توجیه و ترویج مسائل محیط زیستی دارد. این روزها برای جلب توجه عمومی، آموزش و آگاهی‌بخشی درباره مسائل محیط زیستی برگزار می‌شوند.

به طور خلاصه، روز زمین به الگوی زمانی روز و شب در زمین اشاره دارد، در حالی که روز محیط زیست شامل رویدادها و فعالیت‌هایی است که برای ارتقای حفاظت از محیط زیست برگزار می‌شود.

مقداد آی تی / (meghdadit.com)

گرمایش زمین شتاب بی سابقه ای گرفته است»

پژوهش ۵۰ دانشمند می‌گوید تا پایان سال ۲۰۲۲، فعالیت انسانی دمای جهانی را به ۱٫۳۱ درجه سانتیگراد بالاتر از سطح پیشاصنعتی افزایش داده است.

توافق ۲۰۱۵ پاریس هم از درون یکی از همین نشست‌های اقلیمی ملل متحد درآمد که در آن کشورها توافق کردند گرمایش جهانی را «بسیار پایین‌تر» از دو درجه‌ی سانتیگراد بالاتر از دوره‌ی پیشاصنعتی نگه دارند و در عین حال برای حفظ این رقم در حد ایمن ۱٫۵ درجه‌ی سانتیگراد تلاش کنند. پژوهش این ۵۰ دانشمند می‌گوید که تا پایان سال ۲۰۲۳، فعالیت انسانی دمای جهانی را به ۱٫۳۱ درجه‌ی سانتیگراد بالاتر از سطح پیشاصنعتی افزایش داده است.

با احتساب دیگر عوامل طبیعی مثل پدیده‌ی ال‌نینو، کره‌ی زمین ۱٫۴۳ درجه‌ی سانتیگراد گرم‌تر شده است. بر اساس این تحقیق، عامل دیگری که به گرم‌تر شدن زمین منجر شده کاهش برخی ذرات آلوده‌کننده در جو زمین بوده که کمک می‌کردند بخشی از انرژی خورشید به فضا منعکس شود.

گلن پیترز، از مرکز پژوهش‌های اقلیمی بین‌المللی «سیسرو (CICERO)» در گفت‌وگو با خبرگزاری فرانسه می‌گوید:

دلیل اصلی این قضیه تمیز شدن آلودگی هوا نخست در اروپا، سپس در ایالات متحده آمریکا (با باران‌های اسیدی) و به‌تازگی در آسیا و به‌ویژه چین است. سخت‌گیرانه‌تر کردن مقررات کشتیرانی جهانی و کاهش انرژی زغالی نیز در کاهش انتشار سولفور دی‌اکسید، که اثر خنک‌کننده نیز دارد، نقش داشته است.

با این حال، پژوهش یادشده می‌گوید که عامل اصلی گرمایش جهانی، با اختلاف زیاد، رکوردزنی انتشار گازهای گلخانه‌ای بوده است.

میانگین انتشار سالانه‌ی این گازها در فاصله‌ی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۲، ۵۳ میلیارد تن کربن دی‌اکسید و معادل آن در دیگر گازها بوده است - به‌ویژه

بر اساس پژوهش ۵۰ دانشمند که روز چهارشنبه ۱۶ خرداد / ۵ ژوئن منتشر شده است، گرمایش جهانی شتابی «بی‌سابقه» یافته است.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، این پژوهش که در نشریه‌ی علمی «داده‌های دانش سیستم زمین» (Earth System Science Data) منتشر شده است، با بررسی میانگین‌های دمایی یک دهه از ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳ می‌گوید که دما در این بازه ۰٫۲۶ درجه افزایش یافته است.

همچنین میانگین دمای جهانی در همین دوره‌ی ۱۰ ساله ۱٫۱۹ درجه‌ی سانتیگراد از دوره‌ی پیش از صنعتی (۱۸۵۰ تا ۱۹۰۰) بالاتر است.

این رقم در سال ۲۰۲۲، ۱٫۱۴ سانتیگراد گزارش شده است.

این پژوهش می‌گوید «در ثبت ابزارهای سوابق دما، گرمایش انسان‌ساخته با نرخ بی‌سابقه در حال افزایش است.»

ثبت ابزارهای سوابق دما نوعی اندازه‌گیری و ثبت سوابق دما درون اقلیم کره‌ی زمین است که بر اندازه‌گیری دمای هوا و اقیانوس‌ها مبتنی است.

به نوشته‌ی خبرگزاری فرانسه، این مطالعه بخشی از مجموعه ارزیابی‌های اقلیمی دوره‌ای است که برای پُر کردن شکاف بین گزارش‌های دوره‌ای «نشست بینادولتی ملل متحد درباره‌ی تغییرات اقلیمی» (آی‌پی‌سی‌سی) انجام می‌شود.

این گزارش‌ها از ۱۹۸۸ به این سو به‌طور میانگین هر شش سال یک بار منتشر شده‌اند.

پژوهش اخیر همزمان با دیدار دیپلمات‌های کشورهای مختلف در آلمان پیش از برگزاری بیست‌ونهمین نشست اقلیمی ملل متحد در ماه نوامبر در باکو، پایتخت جمهوری آذربایجان، منتشر شد.

سال جاری میلادی منتشر کرد نشان می‌داد که در نتیجه تغییرات اقلیمی، متوسط درآمدهای جهانی در ۲۶ سال آینده حدود یک‌پنجم یا ۲۰ درصد کاهش می‌یابد.

این مطالعه همچنین پیش‌بینی می‌کند که هزینه‌ی آسیب‌های زیست‌محیطی شش‌برابر بیشتر از هزینه‌ی کاهش گرمایش زمین به دو درجه‌ی سانتیگراد است. این تحقیق پیش‌بینی می‌کند که افزایش دمای هوا، بارندگی‌های شدیدتر و هوای نامتعادل‌تر تا میانه‌ی قرن حاضر منجر به ۲۸ تریلیون دلار خسارت می‌شود.

رادیو زمانه

بهترین طرح‌های زیست‌محیطی در ۲۰۲۳

موفقیت‌های ۲۰۲۳ حاکی از در راه بودن اخبار مثبت در زمینه تغییرات اقلیمی است، چراکه مطابق با این طرح‌ها استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر افزایش پیدا می‌کند، اکوسیستم‌های آسیب‌پذیر محافظت می‌شوند و پروتکل‌های آب‌وهوایی تأثیرگذاری خود را آغاز می‌کنند. در ادامه با بهترین طرح‌های زیست‌محیطی در ۲۰۲۳ آشنا می‌شویم.

انرژی باد و آب در جزیره قناری

از سوخت‌های فسیلی مثل نفت و گاز. در سال ۲۰۲۲، انتشار این گازها به ۵۵ میلیارد تن رسیده است. پژوهش مذکور هشدار می‌دهد این بدان معناست که بودجه‌ی کربنی جهان «به‌سرعت در حال کاهش است.»

بودجه‌ی کربنی به مقدار تخمینی گازهای گلخانه‌ای که می‌تواند پیش از رساندن کربن زمین به آستانه‌ی ۱,۵ درجه‌ی سانتیگراد انتشار یابد، گفته می‌شود.

آی‌پی‌سی‌سی در سال ۲۰۲۰ بودجه‌ی کربنی باقی‌مانده را حدود ۵۰۰ میلیارد تن کربن دی‌اکسید محاسبه کرد. پژوهش حاضر می‌گوید این رقم تا اوایل سال ۲۰۲۴ به حدود ۲۰۰ میلیارد تن رسیده است.

با وجود این، پی‌یرس فورستر، نویسنده‌ی اول این گزارش پژوهشی می‌گوید هنوز «ذره‌ای خوش‌بینی» دست‌کم در یکی از یافته‌ها وجود دارد. به نظر می‌رسد که نرخ رشد انتشار این گازها در دهه‌ی اخیر از سال ۲۰۰۰ تاکنون کند شده است که به گفته‌ی فورستر، نشان می‌دهد که «ما الزاماً به سمت شتاب بزرگ و فزاینده‌ی تغییرات اقلیمی حرکت نمی‌کنیم.»

با این‌همه، یکی دیگر از نویسندگان به نام پی‌یر فریدلینگستاین به یک نشست رسانه‌ای گفته که این کند شدن برای جلوگیری از تغییرات اقلیمی کافی نیست. این پژوهشگر با بیان این‌که بدون تغییری چشمگیر در انتشار گازها، آستانه‌ی ۱,۵ درجه‌ای همچنان نقض می‌شود، افزود:

نیاز نداریم که انتشار گازها باثبات باشد. این رقم باید تا رقم خالص صفر کاهش یابد. تا جایی‌که انتشار گازها در همین سطح کاهش یابد، گرمایش زمین نیز در همین سطح افزایش می‌یابد.

تغییرات اقلیمی ناشی از گرمایش جهانی پیامدهای انسانی و اقتصادی بسیاری به همراه دارد. برای نمونه، پژوهشی که نشریه‌ی «نیچر» (Nature) «در ماه آوریل

مزرعه غول پیکر فضایی خورشیدی

یک مزرعه فضایی خورشیدی دو کیلومتری که برای گردش بر فراز زمین طراحی شده است، احتمالاً تا سال ۲۰۲۵ عملیاتی شود. شرکت فناوری Space Solar، مستقر در آکسفوردشر بریتانیا اظهار کرد این پروژه می‌تواند در آینده به تأمین انرژی بریتانیا کمک کند.

این مزرعه پنل‌های خورشیدی، انرژی را مانند سیگنال‌های تلفن همراه به گیرنده‌های روی زمین ارسال می‌کند.

ممنوعیت خودروهای خودروهای بنزینی و

دیزلی در مرکز شهر استکهلم

پایتخت سوئد در تلاش برای مقابله با آلودگی هوا، تردد خودروهای بنزینی و دیزلی را از مرکز خود ممنوع کرد. استکهلم اولین شهر بزرگ اروپایی است که به پیاده‌سازی چنین طرحی پرداخته است. پس از اجرایی شدن این ممنوعیت در پایان ۲۰۲۴، تنها وسایل نقلیه الکتریکی و وسایل نقلیه گازسوز با آلاینده کم مجاز به تردد در این منطقه متشکل از ۲۰ بلوک خواهند بود. /انجمن انرژی های تجدیدپذیر ایران

موفقیت طرح‌های انرژی باد و آب در جزیره قناری ثابت کرد که استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در این مناطق امکان‌پذیر است.

ال هیرو (کوچک‌ترین جزایر قناری)، تنها جزیره در جهان است که ۲۸ روز متوالی تنها با استفاده از نیروی باد و آب فعالیت کرده است. این جزیره آتشفشانی ۱.۱ میلیون ساله که به‌عنوان ذخیره‌گاه زیست‌کره و ژئوپارک جهانی یونسکو معرفی شده است، در مسیر خودکفایی ۱۰۰ درصدی انرژی از طریق منابع پاک و تجدیدپذیر قرار دارد.

درختان بادی

از مزارع خورشیدی اجتماعی گرفته تا توربین‌های بادی مشترک، مخترعان زیست‌محیطی راه‌های جدیدی را برای ارمغان انرژی‌های تجدیدپذیر به خانه‌ها ارائه می‌کنند. اکنون درختان بادی با توربین‌های کوچک می‌توانند راه‌حلی برای توسعه انرژی سبز در فضاهای کوچک شهری باشند. این درخت‌ها میکرو توربین‌های بادی هستند که به شکل درخت طراحی شده و به تعدادی از چالش‌های انرژی سبز می‌پردازند.

پارک عظیم انرژی‌های تجدیدپذیر هند

هند در حال ساخت بزرگ‌ترین پروژه انرژی تجدیدپذیر جهان به نام خاودا در فضای خالی بیابان نمکی بزرگی است که کشور را از پاکستان جدا می‌کند. انتظار می‌رود این مزرعه سه سال دیگر تکمیل شود و پس از آن بیش از ۷۲۶ کیلومتر مربع وسعت خواهد داشت. این پارک سالانه ۳۰ گیگاوات انرژی تجدیدپذیر تولید خواهد کرد که برای تأمین برق نزدیک به ۱۸ میلیون خانه هندی کافی است.